

АУДІАЛЬНИЙ КОД НАЦІЇ: УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

*Макаренко Л. П., кандидат мистецтвознавства,
директор Навчально-наукового інституту
культури і креативних індустрій
Київський національний університет технологій та дизайну*

Ключові слова: пісня, аудіальний код нації, ідентичність, державотворення.

Упродовж багатомісячної історії українського народу пісня відіграла унікальну роль – не лише як форма художнього самовираження, а як потужний інструмент збереження національної ідентичності, самобутності, історичної пам'яті та духовного спротиву. У час репресій та примусової русифікації саме українська пісня стала тим засобом, що акумулював у собі емоційний, історичний та ідеологічний досвід нації. Аудіальний код українства – це своєрідна звукова мапа ідентичності, яка відтворює етнічну унікальність через музику, інтонації, тембр і ритм.

Сучасний етап українського державотворення, що відбувається в умовах війни та глобальних загроз, знову актуалізує значення національної пісенної культури як чинника духовного спротиву, консолідації та культурної стійкості.

Українська пісня не лише відображає національні емоції, вона структурує уявлення про світ, добро і зло, любов і ненависть, свободу і неволю. «В музичному мелосі зашифровано давню філософію, вірування, звичаї та традиції минувшини» [1, С.4]. Через пісню транслюються ключові етнічні смисли, що впродовж століть залишалися незмінними. Ці смисли формують основу українського аудіального коду – звукового простору, в якому народ пізнає себе.

Пісня є сакральним кодом етносу, що забезпечує передачу культурного досвіду через покоління. Така трансляція здійснюється не шляхом логічної аргументації, а шляхом емоційного впливу – співпереживання, що консолідує спільноту. Пісня об'єднувала українців у часи поневолення, коли у нас не було власної держави. Саме через пісенну традицію зберігався зв'язок поколінь, передавалися любов до рідної мови та історичної правди.

Фольклор виконував не лише естетичну чи ритуальну функцію – він став інструментом опору, символом духовної гідності. Козацькі, стрілецькі, повстанські, сучасні пісні війни – це не просто історичні пам'ятки, а чинники формування суспільної свідомості. З часів Козаччини й до новітніх реалій війни пісня супроводжувала українця в боротьбі за волю. Вона була і є емоційним свідком і чинником важливих історичних подій. І сьогодні, в умовах збройної агресії росії, народжуються нові пісенні тексти, що фіксують сучасну героїку, символізують незламність,

надихають на опір. Вони не просто документують війну – вони формують нову національну стратегію. Пісня – не лише культурний феномен, а й ментальний код. Через пісню передається не лише сюжет – передається бачення світу, власне й «український спосіб буття».

Пісенна традиція, закладена в дитинстві через колискові, продовжена у родинних святах, обрядовості, масових святкуваннях, виконує функцію несвідомого, але ефективного впливу на становлення особистості. З пісні починається патріотизм – не як ідеологічне гасло, а як емоційне відчуття причетності до великої родини під назвою «український народ».

У творах сучасних композиторів – Левка Колодуба, Євгена Станковича, Валентина Сильвестрова – народна пісня не лише цитується, а й переосмислюється як цінність. Це не просто стильова цитата – це оновлення глибинного коду, адаптація його до нового контексту.

Сьогодні музичне мистецтво не втрачає зв'язку з фольклором. Навпаки, на тлі гібридної війни і загроз ідентичності фольклор стає джерелом сили, джерелом правди, джерелом віри. І в цьому – величезна державотворча місія митця: продовжити, зберегти, переінтонувати код нації.

Українська народна пісня – це не просто мистецтво. Це форма буття нації. У ній – серце, пам'ять, голос і біль народу. Вона звучала на Січі, в Соловках, на Майдані, в окопах. Вона й сьогодні лунає як символ нескореності, як духовна зброя, як молитва і як заклик. Зберегти пісню – означає зберегти державу.

Отже, українська пісня є основою аудіального коду нації – коду, в якому зашифрована наша історія, сила, єдність і майбутнє. Саме через пісню народ пізнає себе і творить себе у вічному колі пам'яті, спротиву і надії.

Список використаних джерел

1. Макаренко Лідія Петрівна Лев Колодуб: український фольклорний мелос і оркестр: моногр. / Лідія Петрівна Макаренко. Київ: КНУТД, 2025. 184 с.
https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/28587/4/%d0%b7%d0%b0%d0%bc.%202099%20monograf_Makarenko.pdf

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ЕТИКИ

*Степанова О.А., доктор культурології, професор
Київський національний університет технологій та дизайну*

Ключові слова: релігія, теологія, етика, православна етика, релігійна цінність, релятивна мораль, істина, «соціальна любов».

Православні стверджують, що їх теологія цілісна і завжди була такою, що цілісність переважає над різноманітним, різноманітне не важливе, що